Ceturtdiena, 2021. gada 11. marts

P9_TA(2021)0087

Opozīcijas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju masveida tiesas procesi Kambodžā

Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par opozīcijas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvju masveida tiesas procesiem Kambodžā (2021/2579(RSP))

(2021/C 474/13)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Kambodžu, jo īpaši 2017. gada 14. septembra rezolūciju par Kambodžu, jo īpaši Kem Sokha lietu ([1]), 2017. gada 14. decembra rezolūciju par Kambodžu: īpaši par CNRP partijas likvidāciju ([2]) un 2018. gada 13. septembra rezolūciju par Kambodžu, jo īpaši *Kem Sokha* lietu ([3]),

— ņemot vērā Padomes 2018. gada 26. februāra secinājumus par Kambodžu,

— ņemot vērā 1991. gada Parīzes miera līgumu, kura 15. pantā pausta apņemšanās Kambodžā ievērot cilvēktiesības un pamatbrīvības, tostarp no starptautisko līguma parakstītāju puses,

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 12. februāra lēmumu ([4]) no 2020. gada 12. augusta atcelt daļu no tarifa preferencēm, kas Kambodžai piešķirtas saskaņā ar Eiropas Savienības tirdzniecības shēmu "Viss, izņemot ieročus" (VII),

— ņemot vērā ANO augstā cilvēktiesību komisāra runaspersonas 2020. gada 11. septembra paziņojumu par prominentā arodbiedrības aktīvista *Rong Chhun* un citu 24 cilvēktiesību un vides aizstāvju apcietināšanu ([5]),

— ņemot vērā Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) runaspersonas 2021. gada 2. marta paziņojumu par opozīcijas pārstāvju masveida tiesas procesiem Kambodžā,

— ņemot vērā Starptautiskās Darba organizācijas konvenciju par asociāciju brīvību un tiesību aizsardzību, apvienojoties organizācijās,

— ņemot vērā īpašā referenta mierīgas pulcēšanās un biedrošanās tiesību jautājumos, sieviešu un meiteņu diskriminācijas apkarošanas darba grupas locekļu un īpašā referenta uzskatu un vārda brīvības jautājumos 2020. gada 16. novembra paziņojumu par pilsoniskās sabiedrības apspiešanu un uzbrukumiem cilvēktiesību aizstāvjiem Kambodžā,

— ņemot vērā 1997. gada 29. aprīļa Sadarbības nolīgumu starp Eiropas Kopienu un Kambodžas Karalisti ([6]),

— ņemot vērā Kambodžas krimināLkodeksu,

— ņemot vērā 2008. gada ES Pamatnostādnes par cilvēktiesību aizstāvjiem,

— ņemot vērā 1948. gada 10. decembra Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju,

— ņemot vērā 1966. gada Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām,

— ņemot vērā īpašās referentes par cilvēktiesību situāciju Kambodžā *Rhona Smith* 2020. gada 25. novembra paziņojumu,

---

([1]) OV C 337, 20.9.2018., 99. lpp.
([2]) OV C 369, 11.10.2018., 76. lpp.
([3]) OV C 433, 23.12.2019., 128. lpp.
([4]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2020/550 (2020. gada 12. februāris), ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 978/2012 II un IV pielikumu attiecībā uz Regulas (ES) Nr. 978/2012 1. panta 2. punktā minēto režīmu pagaidu atcelšanu konkrētiem Kambodžas Karalistes izcelsmes produktiem (OV L 127, 22.4.2020., 1. lpp.).
([5]) https://www.ohchr.org/FR/HRBodies/HRC/Pages/ NewsDetail.aspx?NewsID=26223&LangID=F
([6]) OV L 269, 19.10.1999., 18. lpp.

— ņemot vērā Reglamenta 144. panta 5. punktu un 132. panta 4. punktu,

A. tā kā 2020. gada novembrī par sakariem ar likvidēto Kambodžas Nacionālās glābšanas partiju (KNGP) tika apsūdzētas vismaz 137 personas un nodotas tiesai saistībā ar politiskām apsūdzībām par kūdīšanu, plānošanu un uzbrukumiem valstij saskaņā ar krimināLkodeksa 451., 453., 494. un 495. pantu;

B. tā kā 2021. gada 1. martā Pnompeņas rajona tiesa deviņus KNGP augstākā līmeņa vadītājus saistībā ar viņu mēģinājumu atgriezties Kambodžā 2019. gada 9. novembrī notiesāja par "mēģinājumu organizēt valsts apvērsumu un gāzt valdību";

C. tā kā bijušais KNGP priekšsēdētājs *Sam Rainsy* 2019. gadā mēģināja atgriezties Kambodžā; tā kā *S. Rainsy* tika piespriests maksimālais 25 gadu cietumsods; tā kā kopā ar *Sam Rainsy* tika notiesāti *Mu Sochua*, *Eng Chhay Eang*, *Ou Chanrith*, *Ho Vann*, *Long Ry*, *Men Sothavrin*, *Tiolung Saumura* un *Nuth Romduol*; tā kā visiem apsūdzētajiem draud brīvības atņemšanas sods no 20 līdz 25 gadiem; tā kā viņiem liegtas tiesības balsot un kandidēt vēlēšanās;

D. tā kā opozīcijas politiķi tika tiesāti aizmuguriski, jo viņiem nebija ļauts atgriezties Kambodžā un aizstāvēt sevi tiesā;

E. tā kā, kamēr tiesās tiek izskatītas šīs lietas, tiesas prāva pret bijušo KNGP priekšsēdētāju *Kem Sokha*, kuru atbrīvoja pret drošības naudu, joprojām ir apturēta un viņa lūgumraksti par tiesvedības atsākšanu tikuši noraidīti;

F. tā kā 2019. gada jūlijā par tīšu vardarbību saistībā ar 2016. gada konfliktu starp autovadītājiem un *Capitol Bus Company* tiesa aizmuguriski notiesāja Kambodžas Strādnieku demokrātisko apvienību koalīcijas (*CCAWDU*) jaunievēlēto priekšsēdētāju *Kong Atith*; tā kā viņam nosacīti tika piespriests triju gadu cietumsods, kura dēļ *Kong Atith* vairs nevar strādāt kā strādnieku arodbiedrības vadītājs;

G. tā kā 2020. gada 31. jūlijā varas iestādes bez apcietināšanas ordera arestēja Kambodžas Neatkarīgo arodbiedrību apvienības priekšsēdētāju *Rong Chhun* viņa mājās Pnompeņā un tā kā 2020. gada 1. augustā viņš saskaņā ar Kambodžas Kriminālkodeksa 494. un 495. pantu tika apsūdzēts par "kūdīšanu uz noziegumu"; tā kā pēc tam viņš tika ievietots pirmstiesas apcietinājumā Pnompeņas labošanas iestādē Nr. 1;

H. tā kā masveida tiesas procesos, kas notika no 2020. gada novembra līdz 2021. gada februārim, netika sniegti ticami pierādījumi; tā kā apsūdzētajiem liedza piedalīties tiesas sēdēs; tā kā sabiedrības locekļiem pārsvarā liedza būt klāt tiesas procesos; tā kā saņemti ziņojumi no apsūdzētajiem, kuri iebilduši pret tiesas procesā izmantoto it kā sniegto atzīšanos, un apsūdzētie norādījuši, ka atzīšanās parakstīta vai apstiprināta ar īkšķa nospiedumu, pielietojot spēku, un klāt nav bijis juridiskais pārstāvis;

I. tā kā Pnompeņas rajona tiesas prāvas neatbilst procesuālajām un materiālajām prasībām attiecībā uz taisnīgu tiesu, kas minētas Kambodžas Kriminālkodeksā un Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām 14. panta 3. punkta d) apakšpunktā;

J. tā kā kopš 2017. gada Kambodžas valdība veikusi virkni represīvu darbību, ar ko ierobežota politiskā līdzdalība un vēlēšanu tiesības valstī, notikusi attālināšanās no virzības uz demokrātiju un radīta autoritāra valsts;

K. tā kā 2017. gada 16. novembrī Augstākā tiesa paziņoja par KNGP likvidāciju;

L. tā kā 2018. gada vēlēšanas Kambodžā neatbilda starptautisko standartu minimumam attiecībā uz demokrātiskām vēlēšanām un ļāva valdošajai partijai – Kambodžas Tautas partijai (KTP) – pilnībā kontrolēt visas vietas gan Senātā, gan Nacionālajā asamblejā, tādējādi *de facto* izveidojot vienpartijas valsti bez parlamentārās opozīcijas;

M. tā kā Kambodžas iestādes paziņojušas, ka nākamās vietējās vēlēšanas notiks 2022. gada 5. jūnijā, savukārt galvenā opozīcijas partija KNGP juridiski joprojām skaitās likvidēta, tās vadītāji ir notiesāti un viņiem aizliegts piedalīties politikā, bet KNGP atbalstītāji tiek vajāti, arestēti un piekauti;

N. tā kā ANO cilvēktiesību eksperti pauduši bažas par aizvien lielākiem pilsoniskās sabiedrības ierobežojumiem Kambodžā;

O. tā kā Komisija 2020. gada 12. februārī nolēma atcelt daļu no tarifa preferencēm, kas Kambodžai piešķirtas saskaņā ar Eiropas Savienības tirdzniecības shēmu "Viss, izņemot ieročus" (VII), jo nopietni un sistemātiski tiek pārkāpti Starptautiskajā paktā par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām iekļautie cilvēktiesību principi,

1. aicina Kambodžas valdību izbeigt visu veidu vajāšanu, iebiedēšanu un politiskas krimināpsūdzības pret opozīcijas locekļiem, arodbiedrību pārstāvjiem, cilvēktiesību aizstāvjiem, plašsaziņas līdzekļiem un pilsoniskās sabiedrības rīcībspēkiem; aicina drošības spēkus atturēties no nevajadzīga un pārmērīga spēka pielietošanas pret tiem, kas piedalās miermīlīgos protestos;

2. aicina Kambodžas iestādes nekavējoties un bez nosacījumiem atcelt spriedumus, kas piespriesti *Sam Rainsy, Mu Sochua, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumura* un *Nuth Romduol*;

3. aicina Kambodžas iestādes sākt nacionālā izlīguma procesu, veidojot īstenu un iekļaujošu dialogu ar politiskās opozīcijas partijām un pilsonisko sabiedrību;

4. aicina Kambodžas valdību nekavējoties atbrīvot visas personas, kuras aizturētas par savu cilvēktiesību izmantošanu, un atcelt visas pret viņām izvirzītās apsūdzības; uzsver, ka vairāk nekā 130 personām izvirzītās apsūdzības ir politiski motivētas un mērķētas uz jebkādas opozīcijas izskaušanu;

5. ir sašutis par cilvēktiesību pārkāpumiem Kambodžā un nosoda tos, tostarp vardarbību pret miermīlīgiem protestētājiem, jaunu represīvu likumu pieņemšanu un cilvēktiesību aizstāvju, žurnālistu, opozīcijas partiju aktīvistu, vides aktīvistu, studentu un parasto pilsoņu apcietināšanu par miermīlīgu viedokļa paušanu;

6. mudina Kambodžas valdību atcelt visus represīvos likumus, tostarp nesenos dekrētus un likumprojektus, ar ko reglamentē digitālo vidi un ļauj valdībai palielināt interneta uzraudzību, cenzūru un kontroli, kā arī aicina atcelt visus nesenos grozījumus konstitūcijā, Kriminālkodeksā, Politisko partiju likumā, Arodbiedrību likumā, Likumā par NVO un visos citos tiesību aktos, kuri ierobežo vārda brīvību un politiskās brīvības un kuri pilnībā neatbilst Kambodžas saistībām un starptautiskajiem standartiem;

7. aicina Kambodžas iestādes ievērot visu pilsoņu tiesības uz taisnīgu tiesu, vārda brīvību un biedrošanās un miermīlīgas pulcēšanās brīvību;

8. aicina Kambodžas iestādes valstī nekavējoties pārtraukt citus vajāšanas veidus, tostarp tiesisku vajāšanu un opozīcijas locekļu iebiedēšanu;

9. nosoda represīvu rīcību, kas veikta, aizbildinoties ar veselības aizsardzību, un atgādina, ka ārkārtas pasākumi Covid-19 pandēmijas ierobežošanai nebūtu jāizmanto, lai apspiestu protestus;

10. pauž bažas par aizvien pieaugošo represiju pret vides aktīvistiem; ir satraukts par viņu iekļaušanu nesenajos masveida tiesas procesos;

11. atgādina, ka vēlēšanas nebija nedz brīvas, nedz godīgas un ka KTP nebūtu jāuzskata par likumīgu Kambodžas valdošo partiju; uzsver, ka vēlēšanas var būt īsteni brīvas un godīgas tikai tad, ja tajās ir atļauts piedalīties opozīcijas partijām;

12. mudina Kambodžas valdību atjaunot demokrātiju un nodrošināt, ka tiesību aktu piemērošanā tiek ievērotas cilvēktiesības un pamatbrīvības, kas ietver pilnīgu atbilstību konstitucionālajiem noteikumiem par plurālismu un vārda un biedrošanās brīvību;

13. ir ļoti nobažījies par nepārtrauktiem valdības pasākumiem un iebiedēšanas aktiem pret neatkarīgiem plašsaziņas līdzekļiem un žurnālistiem, ierobežojot viņu tiesības uz vārda brīvību, tostarp tiesības paust uzskatus un saņemt un izplatīt informāciju un viedokļus bez valsts iestāžu iejaukšanās, un pauž satraukumu par to, ka vairāki žurnālisti tikuši apcietināti un viņiem izvirzīta apsūdzība par neatkarīgu reportāžu veidošanu;

14. atzīmē, ka Kambodžas valdība nav izpildījusi pienākumu novērst nopietnus un sistemātiskus politiskās līdzdalības, vārda brīvības un biedrošanās brīvības pārkāpumus, kuru dēļ Komisija 2020. gada 12. augustā nolēma atcelt daļu no tarifa preferencēm, kas Kambodžai piešķirtas saskaņā ar Eiropas Savienības VII tirdzniecības shēmu; mudina Komisiju visos kontaktos ar Kambodžas valdību uzstāt uz skaidri definētiem cilvēktiesību kritērijiem un šajā rezolūcijā uzsvērtos problemātiskos jautājumus iekļaut kā daļu no pašreizējās pastiprinātās sadarbības ar iestādēm, tostarp attiecībā uz VII shēmu; aicina Komisiju cieši uzraudzīt situāciju un novērtēt daļējas VII atcelšanas ietekmi uz visneaizsargātākajām pilsoniskās sabiedrības grupām;

15. atzīmē, ka šā gada Āzijas un Eiropas sanāksmes samits ir plānots Pnompeņā; uzskata, ka ES nevajadzētu apstiprināt šo norises vietu, ja vien netiek atjaunota demokrātija;

16. aicina dalībvalstis apturēt visu divpusējo finansiālo atbalstu Kambodžas valdībai un tā vietā uzmanību pievērst pilsoniskās sabiedrības organizācijām un opozīcijas partijām;

17. aicina EĀDD un dalībvalstis uzraudzīt cilvēktiesību situāciju Kambodžā un rīkoties pilnīgā saskaņā ar ES Rīcības plānu cilvēktiesību un demokrātijas jomā un ES pamatnostādnēm par cilvēktiesību aizstāvjiem; aicina ES delegāciju Pnompeņā un dalībvalstu vēstniecības uzraudzīt tiesas procesus un apmeklēt apcietinātos;

18. prasa Kambodžas valdībai sadarboties ar ANO Augstā cilvēktiesību komisāra biroju un ANO Īpašo procedūru ekspertiem un ļaut tiem bez iejaukšanās īstenot savas attiecīgās pilnvaras;

19. aicina Kambodžas valdību veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka KNGP likvidācija tiek ātri atcelta un ka tiek atjaunoti 5007 vietējo padomnieku amati;

20. atkārto ANO īpašās referentes par cilvēktiesību situāciju Kambodžā *Rhona Smith* aicinājumu Kambodžas iestādēm atvērt pilsonisko telpu, aizsargāt un veicināt pamatbrīvības, tostarp pulcēšanās un vārda tiesības, un nodrošināt visiem tiesības uz taisnīgu tiesu, ko garantē starptautiskās cilvēktiesību normas un standarti, kā arī Kambodžas likumi;

21. mudina Komisiju un Padomi izstrādāt visaptverošu un stratēģisku demokrātijas iniciatīvu attiecībā uz *ASEAN* reģiona valstīm un sešu mēnešu laikā iesniegt to Eiropas Parlamentam;

22. uzskata, ka jau sen vajadzēja noteikt mērķētas sankcijas pret Kambodžas līderiem un viņu ekonomiskajām interesēm, tostarp noteikt ceļošanas aizliegumus un iesaldēt aktīvus; mudina Padomi pieņemt ierobežojošus pasākumus pret politiskajiem līderiem un drošības spēku vadītājiem, kuri atbildīgi par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem, opozīcijas likvidāciju un tai sekojošajām represijām Kambodžā, kā arī pret viņu ekonomiskajām interesēm saskaņā ar ES globālo cilvēktiesību sankciju režīmu;

23. aicina EĀDD un dalībvalstis steidzami rīkoties, lai vadītu centienus gaidāmajā ANO Cilvēktiesību padomes 48. sesijā nolūkā pieņemt stingru rezolūciju par cilvēktiesību situāciju Kambodžā, pagarināt pilnvaras ANO īpašajai referentei par cilvēktiesību situāciju Kambodžā un pieprasīt, lai ANO augstais komisārs cilvēktiesību jautājumos uzraudzītu un ziņotu par cilvēktiesību situāciju Kambodžā un izklāstītu pasākumus, kas valdībai būtu jāveic, lai izpildītu starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā;

24. aicina Eiropadomi pieņemt oficiālu nostāju par cilvēktiesību stāvokli un demokrātijas pasliktināšanos Kambodžā;

25. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Eiropas Ārējās darbības dienestam, Dienvidaustrumāzijas valstu asociācijas ģenerālsekretāram, dalībvalstu valdībām un parlamentiem un Kambodžas valdībai un Nacionālajai asamblejai.